Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi

№ 21 (2345) 2 iyun 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

AZAD SÖZÜN İŞIĞI

Deyirlər ki, sözdən güclü silah yoxdur və söz istənilən hədəfə dəyəndə istər-istəməz öz bəhrəsini və nəticəsini verir. Sadəcə olaraq, hər sözü vaxtında və zamanında demək lazımdır. Təsadüfi deyil ki, sözün qüdrətiylə bağlı böyük şairimiz Məhəmməd Füzuli də öz kəlamlarını deyib. Yəni, sözün gücü və sirri özü də bir dünyadı və bu dünyanı biz insanlar zaman-zaman görürük, şahidi oluruq, başqa sözlə demiş olsaq, elə o sözlərdən və kəlamlardan özümüz də istifadə eləyirik!

Heç də ölkəmizdə həmişə fikir, söz, məlumat azadlığı, plürealizm olmayıb. Vaxtilə zamanında deyilən haqq sözə, ədalətli fikrə və düşüncəyə görə Hüseyn Cavidi, Mikayıl Müşfiqi, Əhməd Cavadı və digər böyük ziyalılarımızı güllələyiblər. Çünki Sovet hökuməti qurulanda onun mayası saxtakarlıqdan, ədalətsizlikdən və haqsızlıqdan yoğrulmuşdu. Kommunistlər kimi düşünməyən, onlar kimi yaşamayan və onlar kimi də mövqe tutmayan ziyalılar həmişə təqib olunurdu, izlənilirdi və ”KQB”nin nəzarətində idi. Bəzən də danosbazlar haqq və ədalətli mövqe tutan şairlər, yazıçılar haqqında yuxarılara elə məlumat verirdilər ki, guya bunlar Vətən xainləridir. Hansı ki, bu adamlar Vətəni hamıdan çox istəyirdilər. Sadəcə olaraq, azad düşüncələrinə və milli mövqelərinə görə ağır işgəncələrə düçar olurdular. 1937-ci ildə bax neçə-neçə belə söz aşiqi, düşüncə aşiqi və xalqını, millətini sevən vətənpərvər ziyalılar məhv edildilər!

Biz bu gün həmin illəri xatırlayanda dəhşətə gəlirik. Necə yəni, başqa cür düşünən, azad fikir və söz söyləyən insanlar niyə güllələnməliydi?! Amma nə yaxşı ki, Azərbaycan müstəqillik qazanandan sonra ölkəmizdə mətbuat, söz, fikir azadlığına ”yaşıl işıq” yandırıldı. İndiyə kimi yaxşı yadımdadır. Biz 1974-79-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetində oxuyanda ali məktəbin yataqxanasında səməni göyərtmişdik və Novruz bayramını qeyd eləmək istəyirdik. Ancaq bunu bilən yuxarılar yataqxanaya gəldi, biz tələbələri millətçilikdə ittiham elədilər. Dedilər ki, səməni göyərtməklə antisovet təbliğatı aparırsınız, elə eləməyin ki, universitetdən sizi qovaq! Əgər Mir Cəlal Paşayev kimi, Şirməmməd Hüseynov kimi, Bəxtiyar Vahabzadə kimi, Şamil Qurbanov kimi, Firudin Hüseynov kimi böyük ziyalılar olmasaydı, o vaxt bizim bir neçəmiz ya həbs olunmuşduq, ya da universitetdən qovulmuşduq. Nə var-nə var Novruz bayramı səməni göyərtməklə keçirtmək istəyirdik!

Şükürlər olsun ki, ölkəmizdə bayaq dediyimiz kimi, söz, mətbuat və fikir azadlığına geniş meydan verilib. Hələ Ulu Öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə gələn kimi mətbuatla bağlı bir çox qadağalar qısa zaman kəsiyində aradan qaldırıldı. Hər hansı qəzetin fəaliyyət göstərməsi üçün onun açılması sahəsində heç bir çətinlik qalmadı. Hər bir jurnalist və hər hansı başqa bir adam qəzet təsis edə bilər və onu çap etdirirdi. Mətbuat sahəsindəki sıxıntılar, çətinliklər və eləcə də digər problemlər Ulu Öndərin hakimiyyəti dövründə öz müsbət həllin tapdı. Hətta çoxlu sayda qəzetin və o cümlədən müxalifət yönümlü mətbuat orqanlarının ”Azərbaycan” Nəşriyyatına olan borcları ləğv edildi. Bu siyasi xətt Prezident İlham Əliyev tərəfindən də uğurla həyata keçirilməyə başlandı.

Bu gün Azərbaycanda 5 mindən çox çap mətbuatı qeydiyyatdan keçib, son dövrlərdə isə sayı-hesabı bilinməyən sayıtlar açılıb. Və bu sayıtlara və qəzetlərə dövlət tərəfindən maliyyə dəstəyi də göstərilir. Başqa sözlə demiş olsaq, azad sözün təbliğində çox böyük rol oynayan çap mətbuatına, sayıtlara, televiziyalara, o cümlədən qeyri-hökumət təşkilatlarına münbit şərait yaradılıb. Eyni zamanda hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir insan çox sərbəst, azad şəkildə öz fikirlərini söyləmək hüququna malikdir. İndi hansı sayıta baxırsan və görürsən ki, orada heç bir senzuradan, sözə qoyulan məhdudiyyətdən söhbət gedə bilməz.

Ölkənin ən yüksək vəzifəli şəxsləri mətbuatda, eləcə də elektoron-kütləvi informasiya vasitələrində tənqid olunur. Hətta bu tənqid bir çox halda ədalətsiz, qərəzli olsa belə dövlət və hökumət buna görə həmin mətbuat orqanları məhkəməyə vermir və onlara şərait yaradır ki, səhvlərini düzəltsinlər, qərəzli mövqe tutmasınlar. Amma çox təəssüf ki, bəzi sayıtlar və eləcə də qəzetlər demokratiyadan, söz azadlığından və fikir plürealizmindən sui-istifadə edərək ”qırmızı xətti” keçirlər. Demokratiya o demək deyil ki, kimisə söyəsən, təhqir edəsən, alçaldasan. Demokratiya odur ki, öz fikrini və düşüncəni mədəni və sivil formada cəmiyyətə çatdırasan və cəmiyyət də ondan nümunə götürə!

Fikir və söz azadlığının ən bariz nümunəsindən biri də sosial şəbəkələrdir. Bu gün sosial şəbəkələri izləyənlər mətbuatı və sayıtları izləyənlərdən qat-qat çoxdur. Mən bir ziyalı olaraq sosial şəbəkədə yoxam, ancaq sosial şəbəkədə dəyərli ziyalılar da var və onların işıqlı fikirləri cəmiyyət tərəfindən hörmətlə qarşılanır. Təəssüf ki, bir çox sosial şəbəkə istifadəçiləri nəinki ayrı-ayrı şəxsləri hörmətdən salır, nüfuzlarına xələl gətirir, hətta dövlətə və dövlətçiliyimizə böhtan atır, şər deyir və söyüş söyürlər. Bu, bir daha onların mənən çox kasıb olduğunu, zəlil və bədbəxt günə qaldıqlarını təsdiq edir. Allah bir adama cəza verəndə çox vaxt onun ağlını başından alır. Söz və mətbuat azadlığından istifadə edib, sosial şəbəkələrldə dövlətimizən əleyhinə təbliğat aparanların da Allah ağlını alıb.

Bugünkü Azərbaycan çox güclü, çox qüdərtli və çox möhtəşəm bir dövlətdir. Çünki bu müstəqil dövlətin əsas qurucusu olan Ulu Öndər Heydər Əliyev və onun siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev demokratik, hüquqi, dünyəvi bir dövlət yaradıb. Eyni zamanda dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələri Azərbaycanla siyasi, iqtisadi və hərbi əlaqələr qurmaq istəyir. Çünki bayaq dediyimiz kimi, dövlətimiz dünyaya inteqrasiya olunub, özünün tutduğu demokratik yolla addımlayır. Bu yolda təbii ki, söz, mətbuat, fikir azadlığı və plürealizm daima inkişaf edir, insanların dövlətə və hökumətə məhəbbəti daha da artır. O yerdəki insna özünü azad hiss edir, düşüncəsini və fikrini cəmiyyətə bildirir, təbii ki, həmin məkanda vətəndaşlar özlərini daha rahat, daha sərbəst və daha xoşbəxt hiss eləyirlər.

FAİQ QİSMƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MEDİANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ